

Академічна доброчесність: види порушень та відповідальність

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Затверджую
Директора ЧНУ
Р.І. Петришин
11 2016 року

**Правила
академічної доброчесності
у Чернівецькому національному університеті
імені Юрія Федьковича**

Схвалено Вченою радою ЧНУ
Протокол № 12 від 28.11. 2016 р.

ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1.1. Правила академічної доброчесності являють собою квінтесенцію морально-етичних стандартів українського народу, європейських та світових університетських і загальнолюдських цінностей.

1.2. Правила академічної доброчесності розроблені з урахуванням досвіду найкращих університетів Європи і світу.

1.3. Основоположними принципами академічної доброчесності є:

1.4. Правила академічної доброчесності обов'язкові для кожного члена університетської спільноти.

Принцип
нульової
толерантності до
академічної
недоброчесності

Презумпція
невинуватості

Принцип
справедливості

Принцип
прозорості

Принцип чесності

Принцип
порядності

Принцип поваги
до приватного
життя

Принцип
взаємоповаги

Принцип взаємної
довіри

Принцип
відповідальності

Принцип
партнерства і
взаємодопомоги

Принцип
нетерпимості щодо
аморальної та
неетичної
поведінки

3.1. Несумісними зі званням члена університетської спільноти є:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
 Роман Петришин
«26» грудня 2019 р.

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС

Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

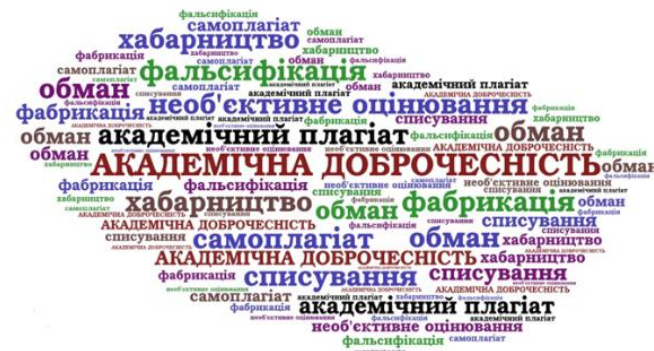
Схвалений Вченою радою

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
протокол № 12 від 23 грудня 2019 р.

Затверджений конференцією трудового колективу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
від 26 грудня 2019 р.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича належить до перших п'яти класичних університетів України, які постали на українських землях. Він разом із Львівським національним університетом імені Івана Франка виокремлюється своїми суто європейськими витокami, переважно такими ж традиціями і цінностями. Однією з таких основоположних цінностей університету була і залишається європейська парадигма академічної доброчесності.

В сучасних умовах ця парадигма найбільш стисло і повно викладена у публікації Ради Європи “Етична поведінка учасників освітнього процесу”. Її автори вдало об'єднали ідеї та положення багатьох міжнародних документів, які тією чи іншою мірою визначають або окреслюють поняття етичних принципів у вищій освіті та науці. Ці принципи складають ціннісну матрицю Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича:

цілісність
(integrity)

- суцільна відданість індивідів та усієї інституції моральним принципам та стандартам, які створюють бар'єр для не доброчесності

чесність

- систематичне уникнення шахрайства, обману, крадіжок та будь-якої безчесної поведінки

правда

- необмежене прагнення до істини, вільне та відкрите поширення знань та їх удосконалення (збагачення)

прозорість

- доступність та відкритість інформації, правил, планів, процесів та дій, які передбачають, що працівники університету зобов'язані діяти відкрито, передбачувано і зрозуміло задля просування власної підзвітності та залученості учасників освітнього процесу

повага до інших

- повага до гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, на благо колегіальності та співпраці з іншими учасниками освітнього процесу

довіра

- усі учасники освітнього процесу мають упевненість в чесності та integrity один одного та можуть покластись один на одного

підзвітність

- учасники освітнього процесу належним чином використовують делеговані їм повноваження

справедливість

- неупереджене, однакове, позбавлене дискримінації та нечесності ставлення до усіх учасників освітнього процесу

рівність та соціальна справедливість

- рівний доступ до освіти незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, тендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального, національного походження, стану здоров'я, інвалідності

демократичне управління

- управління системою вищої освіти та університетом повинні базуватись на залученні усіх відповідних учасників освітнього процесу та етичному виконанні своїх повноважень керівництвом на різних ланках

якісна освіта

- усі учасники віддані ідеї досягнення найвищої можливої якості освіти

міжнародна співпраця

- усі учасники освітнього процесу визнають важливість міжнародної колаборації в освіті

самовдоско- налення та вдосконален- ня системи

- учасники освітнього процесу визнають важливість та докладають максимальних зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, зокрема через власний професійний розвиток

інституційна автономія

- визнання потреби у відповідній самостійності університетів задля уникнення надмірного централізованого контролю за освітньою системою

самостійне виконання
навчальних завдань,
завдань поточного та
підсумкового
контролю результатів
навчання

дотримання
норм
законодавства
про авторське
право і суміжні
права

Дотримання
академічної
добросовісності
здобувачами
освіти
передбачає:

посилання на
джерела
інформації у
разі
використання
ідей, розробок,
тверджень,
відомостей

надання достовірної
інформації про
результати власної
навчальної
діяльності,
використані методики
досліджень і джерела
інформації

Порушенням академічної доброчесності є:

Списування – “виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання”.

Найпоширенішою формою списування є використання рукописних, друкованих й електронних джерел інформації при тестуванні, написанні екзаменаційних та контрольних робіт.

До списування також належить:

- здавання різними особами, які навчаються, робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності;
- написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;
- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та інших);
- несамотійне виконання завдань.

Обман – “надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування”.

Хабарництво – “надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі” .

Академічний плагіат – “оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства”.

Плагіат - це форма шахрайства та академічного правопорушення. Використання замовлених письмових робіт (або “обман за угодою”) є специфічним типом плагіату, коли особа наймає третю сторону для виконання свого завдання за певну оплату, а потім подає таку роботу як свою власну.

Найрейтинговіші університети світу розрізняють такі основні різновиди академічного плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- перефразування тексту джерела у форму, що є близькою до оригінального тексту;
- академічний плагіат не тотожний порушенню авторського права як різновиду права інтелектуальної власності.

Академічний плагіат є порушенням етичних норм академічної спільноти, а порушення авторського права - це правопорушення, відповідальність за яке передбачена Цивільним кодексом України.

Найбільш типовими помилками цитування є:

а) відсутність лапок при використанні текстових фрагментів, запозичених з інших джерел, за наявності коректного посилання на це джерело;

б) посилання на інше джерело;

в) неправильне оформлення посилання, що ускладнює пошук джерела.

Самоплагіат – “оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів”.

Фабрикація – “вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі” .

Фальсифікація – “свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень” .

**Академічна
відповідальність
за порушення академічної
добросовісності
здобувачів
освіти:**

Дякую за увагу!

1. https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view (дата звернення 4.10.2022)
2. https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view (дата звернення 4.10.2022)
3. http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/index.php?option=com_content&view=article&id=402:tsituvannya-pravila-oformlennya&catid=2:static1. (дата звернення 4.10.2022)
4. <https://lntu.edu.ua/uk/akademichna-dobrochesnist> (дата звернення 4.10.2022)
5. <https://poltavaschool27.pp.ua/akademichna-dobrochesnist/> (дата звернення 4.10.2022)
6. <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php> (дата звернення 4.10.2022)

